

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

O'ZBEKISTON BIRINCHI DAVLAT VIZALARNI BERISHNI BOSHLASH DASTURI

Obidxonov Mahmudxon Ma'rufxon o'gli
*Samarqand iqtisodiyot va servis
instituti Servis fakulteti talabasi*

ANNOTATSIYA: 2022-yil 1-apreldan boshlab investorlar uchun IT vizalari berildi, IT kompaniyalari asoschilari va IT-mutaxassislari, shuningdek, ularning oila a'zolari Vizaning amal qilish muddati 3 yilgacha, imkoniyati bilan amal qilish muddati davomida O'zbekistonga to'siqsiz kirish va chiqish vizadan. Viza shuningdek, mamlakatda to'liq harakatlanish erkinligini ta'minlaydi O'zbekiston qayta ro'yxatdan o'tish majburiyatisiz, teng ijtimoiy sharoitlar O'zbekiston fuqarolari bilan (ta'lim va tibbiy xizmatlar olish) va yashash uchun ruxsat olishning soddalashtirilgan tartibi.

KALIT SO'ZLAR: IT kompaniyalari, IT Park, virtual ofis, dividend, IT eksporti.

ASOSIY QISM: IT Park rezidentlarga virtual ofis, dividendlar to'lash bilan ta'minlaydi va xorijiy valyutadagi ish haqi va ish olishdan ozod qilish chet elliklar uchun ruxsatnoma. Ma'lumotlarga ko'ra, bir nechta yirik xorijiy IT kompaniyalari O'zbekistonda o'z vakolatxonalarini ochdi. Endi ular ko'proq band 5000 dan ortiq mutaxassislar, 2023 yil oxiriga kelib esa bu ko'rsatkichga yetishi kerak 10 000. Ular tufayli IT eksporti 100 millionga yetishi kutilmoqda 32 AQSh dollari. 2022-yil boshidan buyon 3000 dan ortiq mutaxassislar ishlamoqda xorijiy kompaniyalar dasturdan foydalanganlar.

Hozir O'zbekistonning deyarli har bir viloyatini hududsiz tasavvur qilish qiyin sayyohlar. O'zbekistonda ko'plab tadbirlar bo'lib o'tdi: hunarmandchilik festivali Farg'ona, Navoiyda so'zani sayli, "Raqs sekri" raqs festivali ("Sehrli of Dance") Xorazmda "Bahodirlar uyini" nomli sport musobaqalari (O'yinlar Strongmenlar"), Buxoroda ziyorat forumi, baxshi festivali Surxondaryoda arxeologiya forumi, Mo'ynoq-2019 mitingi, elementlar Qoraqalpog'istonda musiqa festivali, MDH

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

sayyohlik yarmarkasi, Geoturizm Qashqadaryodagi forum, Toshkentdagi Gastro Bazar gastronomik festivali, Jahon Influencers Kongressi va Elektron musiqa festivali.

Ziyorat, gastronomiya, salomatlik, MICE (uchrashuvlar, rag'batlantirishlar, konferentsiyalar) va Voqealar) va onlayn turizm rivojlanish uchun ustuvor sohalardir turizm. O'zbekiston ko'p yillik tajribaga ega davlat ziyorat, gastronomik, sog'lomlashtirish va tabiat turizmi xizmatlarini ko'rsatish mahalliy sayohatchilar uchun. MICE/biznes, IT va onlayn turizm xizmatlari, birinchi navbatda yo'naltirilgan biznesning mutlaqo yangi yo'nalishlaridir tashqi auditoriya.

O'zbekistonning boy merosi ichki va kengayish imkonini beradi tashqi ziyorat turizmi. Hukumat shartnomalar tuzadi xorijiy hamkorlar bilan O'zbekistonga maxsus ziyorat safarlarini tashkil etish. Pokiston va Turkiya kabi. joriy etishga katta e'tibor qaratilmoqda halol sertifikat, halol turizm va qurilish bo'yicha o'quv qo'llanmalari halol mehmonxonalar 35. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2018-2019 yillarda sayyohlar oqimi Indoneziyadan 170 foizga, Malayziyadan kelgan sayyohlar 158 foizga, Turkiyadan 154% va musulmon turistlar BAAdan 153%³⁶.

Yaratish va rivojlantirish konsepsiyasi ishlab chiqilmoqda "Imom Buxoriy" ziyorat turizmi uchun sun'iy yo'ldosh telekanali, Indoneziya, Bengal, Malay, shu jumladan, tillarda efirga uzatiladi. Kanal faoliyati bilan turk, arab, hind, urdu va pashtu tillarida Xorijiy mamlakatlardagi muxbirlar allaqachon ko'zda tutilgan³⁷. Ichki va ziyorat turizmini rivojlantirish maqsadida faqat 2021-yilda «Farg'ona-Urganch-Farg'ona», «Termiz-Urganch-Termiz» reyslari va «Qarshi-Urganch-Qarshi», yo'nalishlari bo'yicha temir yo'l aloqalari "Termiz-Qarshi-Xiva", "Xiva-Urganch-Nukus" va "Termiz-QarshiSamarqand" temir yo'l aloqalari soni ko'paydi.

BMT Jahon sayyohlik tashkiloti (UNWTO) ma'lumotlariga ko'ra, ulush turizm industriyasining umumiy daromadida gastronomik turizm 30% ga etadi³⁹, va sayohatchilarning 79% o'qishdan keyin sayohat rejalarini tuzadilar gastronomik tadbirlar taqvimi va milliy taomlar. O'qish sayyohlar o'sib borayotgan har uchinchi

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

davlatning milliy taomlari ekanligini ko'rsatdi sayohatga turtki beradi - umumiy xarajatlarning taxminan 30% oziq-ovqatga sarflanadi.

Milliy taomlar go'sht, dukkaklilar, un va non mahsulotlari va shirinliklarda ko'p. Unda 100 dan ortiq palov, 70-80 turdagi osh, 30 ga yaqin. shish kabob turlari (go'shtli go'sht)42, 57 dan ortiq samosa retseptlar va ko'p sonli non turlari. Madaniyat va an'analar palov pishirish bo'yicha YuNESKOning Rerezentativ ro'yxatiga kiritilgan 2017 yilda nomoddiy madaniy meros 644. 2017 yilda Sayohatchiga O'zbekistonning gastronomik xaritasi ishga tushirildi mustaqil raGastro Mahalla loyihasi test rejimida ishlayotgan. Mahallalarda mashhur sayyohlik marshrutlarida joylashgan Toshkent va Buxoro shaharlari, oila turistlarni urf-odatlar bilan tanishtirish maqsadida korxonalar tashkil etilgan uy sharoitida o'zbek taomlarini tayyorlash va savdoni rivojlantirish.vishda respublika hududlarida gastronomik turlar tashkil etish.

Global pandemiya o'zgarishlar kiritib, uni keskin qisqartirdi turistlar soni. Turizm va madaniyat vazirligi xabariga ko'ra Heritage, 2021 yilning 9 oyida 1,1 million sayyoh tashrif buyurdi O'zbekiston va turizm biznesi 273 million dollar daromad oldi45. Kimdan 2016 yildan 2019 yilgacha pandemiya oldingi davrda sayyohlar soni 3 taga oshdi marta - 2,03 milliondan (2016 yil) 6,7 million kishigacha (2019 yil). Xuddi shu davrda Markaziy Osiyoda tashrif buyuruvchilar soni mamlakatlarda yiliga o'rtacha 22-25% ga oshdi, yillik esa MDHdan tashqari mamlakatlardan kelgan sayyohlar sonining o'sishi 50% ni tashkil etdi46. Ko'ra mamlakatlari orasida sayyohlar soni bo'yicha statistik ma'lumotlarga ko'ra Markaziy Osiyoda eng yuqori ko'rsatkichlar 2018-2019 yillarda kuzatilgan. Viloyatda kontekstda Qozog'iston an'anaviy ravishda 2,293 million qozoq bilan yetakchi hisoblanadi 2018 yilda sayyohlar va 2019 yilda 2,261 million, tojikistonlik sayyohlar 1,095 millionni tashkil etdi. 2018 yilda 1,473 million, 2019 yilda esa – 1,055 million qirg'iz sayyohlari 2018 va 201947 yilda 1,454 million tashrif buyuruvchilar. Pandemiya yillarida, 2020- 2021 yilga kelib, ushbu mamlakatlardan tashrif

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

buyuruvchilar soni keskin kamaydi, ammo, mintaqa hali ham ni tashkil etuvchi asosiy yo'nalish bo'lib qolmoqda O'zbekistonga sayyohlar oqimi. Qozog'iston, Qirg'iziston va Tojikiston 2018-2021 yillarga sayyohlar soni bo'yicha o'zgaras yetakchilar.

Markaziy Osiyolik sayyohlar orasida eng ko'p afzal ko'rgan yo'nalishlar yo'nalishlardir "Farg'ona vodiysining O'sh shaharlari-Toshkent-Samarqand-Buxoro-Xiva", "Bishkek-Toshkent-Samarqand-Buxoro-Xiva", "Yetti ko'l-Penjikent-Samarqand-Buxoro" va "Turkiston-Toshkent-Samarqand-Buxoro". 2021-yil boshidan O'zbekiston o'z eshiklarini ochmoqda chet ellik sayyohlar, asta-sekin kovid cheklovlarini olib tashlash va harakat qilish mintaqada transport va logistika yo'nalishlarini birgalikda kengaytirish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Umidaxon, S. (2023). XORIJIY MAMLAKATLARDA TURISTIK ZONALARNING SHAKLLANISH BOSQICHLARI. *Innovations in Technology and Science Education*, 2(8), 627-638.
2. Shodievich, S. H., Roziqovna, R. M., & Hamzaevich, S. J. (2023). BUGUNGI KUN KITOBBLARI QANDAY BO'LISHI KERAK. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY*, 1(1), 19-24.
3. Shodievich, S. H., & Roziqovna, R. M. (2023). OLIY O'QUV YURTLARIDA MASHG'ULOTLAR SIFATI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ILMIY MAQOLALARNING O'RNI. *PEDAGOGS jurnali*, 25(1), 52-55.
4. Шодиевич, Ш. Х., Эрматов, Н. Ж., Расулова, М. Р., Шодиев, Ж. Х., & Хожаназарова, С. Ж. (2023). MICROSOFT EXCEL ЭЛЕКТРОН ЖАДВАЛИДАН ФОЙДАЛАНИБ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ НАТИЖАЛАРИНИ СТАТИСТИК ҲИСОБЛАШ. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RECENTLY SCIENTIFIC RESEARCHER'S THEORY*, 1(4), 67-75.
5. Шодиев, Ж. Х., & Алиева, С. С. (2023). Источники финансирования инвестиционной деятельности со стороны государства. *Ta'lim va rivojlanish tahlili onlayn ilmiy jurnali*, 3(2), 294-297.
6. Нозимов, Э. А., & Шодиев, Ж. (2023). ОПТИМИЗАЦИЯ СТРАХОВАНИЯ ЗДОРОВЬЯ В УЗБЕКИСТАНЕ. *Нововведения Современного Научного Развития в Эпоху Глобализации: Проблемы и Решения*, 1(2), 1-4.
7. Болтаев, К. С., & Хамза, Ш. Ш. (2022). ЗАМОНАВИЙ УСУЛЛАРДА ЎҚИТИШНИНГ БУГУНГИ КУНДАГИ ЎРНИ. *PEDAGOGS jurnali*, 4(1), 328-333.